

Motion till riksdagen 2008/09:U310

av **Kent Olsson m.fl. (m)**

Fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden.

Motivering

Förutsättningarna för nordiskt försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete kan ibland framstå som mycket små. Norge och Island är medlemmar i Nato men inte i EU, Sverige och Finland är medlemmar i EU men inte i Nato. Danmark är det enda landet som är medlem i både EU och Nato men har samtidigt ett förbehåll mot att ingå i den europeiska säkerhets- och försvarspolitiken, ESFP. Detta är inte en optimal lösning för att förvalta nordiska intressen i ett utvidgat Europa.

Samtidigt finns det inte någon region i världen som har så goda strukturella förutsättningar för ett fördjupat samarbete. De nordiska länderna är nästan lika stora och har en gemensam konfliktfylld historia som vi lyckats överbygga. Vi har även likartade språk, kultur och historia. Vi delar en värdegemenskap avseende synen på internationellt samarbete, betydelsen av FN-systemet, synen på folkrätten och omsorgen om en stark säkerhetspolitisk transatlantisk länk.

Då vi märker att det blir allt svårare att få försvarsekonomin att gå ihop kämpar vi alla i Norden med att upprätthålla en balans mellan mål och medel. Krympande försvarsmakter gör att styckpriset för materieförsörjningen blir allt dyrare, eftersom teknik- och kostnadsutvecklingen inom försvarsområdet fortskrider samtidigt som vi numera upphandlar kortare serier av materialsystem, då våra försvarsmakter omvandlats från stora förrådsställda mobiliseringsförsvar till betydligt mindre flexibla insatsförsvar.

Fel! Okänt namn på

Vi drivs av en stark vilja att kunna bidra med bra och efterfrågade förband för bl.a. internationella insatser. Vi kommer dock inte att kunna upprätthålla samma förmåga var och en på sin kant i framtiden. Mot denna bakgrund bör vi samarbeta mer för att få stordriftsfördelar och bättre resursanvändning för de 120 miljarder kronor som vi gemensamt avsätter för försvarsbudgetarna i Norden.

Det finns även en ny politisk dynamik i Europa att hålla i tankarna och som bör få oss att samarbeta närmare. EU och Nato har inom loppet av några år ökat sina medlemskretsar med nästan 30–40 procent eller över 100 miljoner medborgare. Detta är en fantastisk framgång för såväl Europa som de nordiska länderna som arbetat hårt för att de nya demokratierna i Östeuropa ska kunna bli medlemmar i de euroatlantiska strukturerna. Med vår värdegemenskap som grund har vi i Norden naturliga förutsättningar att fördjupa det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. Att via likasinnade partner hitta påverkansmöjligheter och bygga allianser genom samverkan skulle naturligtvis underlättas om Sverige och Finland vore medlemmar i Nato och Norge och Island var medlemmar i EU. Ett närmare nordiskt försvarspolitiskt samarbete är ett steg i rätt riktning och ett naturligt sätt att bättre stärka våra kontakter med både EU och Nato där vi får mer inflytande om vi är bättre och mer kapabla partner.

Nordiskt försvarssamarbete ska vara pragmatiskt, flexibelt och resultatorienterat. Vi söker ett samarbete där formen är underordnad effekten, varför strukturen för detta samarbete kan och bör variera efter behoven. Ibland kan samarbetet vara bilateralt, ibland trilateralt och ibland inriktat på hela den nordiska kretsen. Ett utökat samarbete med de baltiska staterna bör heller inte uteslutas.

De främsta områdena för samverkan bör ligga på utbildning, övning, övervakning, materielsamarbete och bidrag till internationella insatser. När det kommer till utbildning kan en gemensam försvarshögskola för högre chefskurser leda till besparingar då det med en minskande officerskår blir för kostsamt att utbilda var och en på sin kant. Gemensamma specialistutbildningar för bl.a. tekniker behövs vid genomförande av internationella insatser. På forskningsområdet föreslås att vi utvecklar ett nordiskt försvarsforskningsinstitut. Gemensamma övningsfält i såväl luften som till sjöss och mark är eftersträvansvärt. De enskilda ländernas flygsystem bör t.ex. kunna starta och landa på sina ordinarie baser men öva tillsammans i ett annat nordiskt luftterritorium.

Försvarsmateriel är också ett naturligt samarbetsområde för de nordiska länderna. Det underlättar betydligt för våra samverkansmöjligheter om vi har liknande plattformar och utrustning eftersom vi då blir mer interoperabla och kompatibla. Förutsättningarna för det nordiska försvarssamarbetet underlättas därför avsevärt om vi har likartad materiel när det kommer till logistik, underhåll, utbildning och vidareutveckling. Det finns redan ett betydande samarbete här via Nordac men det behöver utvecklas vidare.

Genom att internationella insatser sker i nära samordning med de andra nordiska länderna kan vi ge större och mer substantiella bidrag än om vi agerar unilateralt. Afghanistan är ett gott exempel där Norge, Sverige och Fin-

Fel! Okänt namn på

land har haft ett nära och mycket bra samarbete. Nordic Battle Group, vars beredskapsperiod sträckte sig från den 1 januari till den 30 juni i år, betraktas som den främsta och mest förberedda snabbinsatsstyrkan som hittills stått till EU:s förfogande.

I syfte att lyckas med ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete är det avgörande att vi kan leverera. Det är svårt att se något negativt i stordriftsmöjligheter, skalfördelar och ekonomiska lösningar som leder till bättre verkansgrad för försvarssatsningarna. Samtidigt handlar utmaningarna om att prioritera rätt saker då särintressen kan verka för att vidmakthålla nuvarande strukturer. Till sist vill vi understryka att ett fördjupat försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete i Norden inte skall ses som ett substitut till Nato, utan snarare ett komplement. Tvärtom är vårt syfte att stärka de nordiska ländernas förmåga att agera inom såväl Nato som EU.

Stockholm den 1 oktober 2008

Kent Olsson (m)

Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)

Marianne Kierkemann (m)

Jessica Polfjärd (m)

Mats Johansson (m)

Hans Wallmark (m)